

Programul electoral al candidatului Uniunii Salvați Basarabia pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău VALERIU MUNTEANU

I. De ce vreau să fiu Primarul Chișinăului

Candidez pentru postul de primar al Chișinăului pentru că iubesc Chișinăul, chișinăuienii și pe toți cei care au ales să locuiască în orașul nostru drag.

Vreau să fiu primar pentru că sunt singurul candidat cu un program credibil și realist.

Îmi asum această răspundere pentru că sunt singurul candidat care a dovedit că vrea, știe și poate.

Sunt singurul candidat care a mai ocupat funcția de primar și știe ce înseamnă aceasta, pentru că legile sunt aceleași, și pentru Primăria Floreni, pe care am condus-o cu succes, și pentru Primăria Chișinău.

Eu sunt singurul candidat cu experiență în aducerea de finanțări. Am adus bani și la Primăria Floreni și la Ministerul Mediului pentru proiecte necesare creșterii bunăstării oamenilor. Ceilalți

candidați vor să-i înșele pe chișinăuieni, promit proiecte care mai de care mai fanteziste, dar nu pot răspunde de unde vor avea bani pentru a realiza proiectele respective.

Eu am un singur obiectiv: bunăstarea și fericirea chișinăuienilor, și știu că un oraș bogat este un oraș cu oameni prosperi, cu siguranța zilei de mâine. Așadar, toate proiectele mele sunt subordonate acestui scop suprem. Pentru aceasta, eu nu voi risipi demagogic puținele resurse ale orașului cu scopul de a da "pomene" unor anumite categorii de alegători pentru a le obține voturile, profitând de sărăcia și nefericirea lor, așa cum intenționează ceilalți candidați.

Dacă cineva ar vrea să mă descrie printr-un singur cuvânt, acela ar fi corect. Eu întotdeauna spun ce gândesc și fac ceea ce spun.

Ceilalți candidați vorbesc despre combaterea corupției, deși sunt reprezentanții Binomului Plahotniuc–Dodon, care a adus în Republica Moldova cea mai sălbatică corupție, în stil eurasiatic.

Faptele mele vorbesc pentru mine. Eu am luat cele mai drastice măsuri împotriva corupției și nelegiuirii. Ca ministru al Mediului am luptat cu braconierii care devastau fondurile de vânatoare și secătuiau de pește apele, am combătut exploatarea ilegală de pietriș din albiile râurilor, care distrugeau ecosistemele. Am dat pe mâna organelor de drept mai mulți funcționari de la Mediu care delapidau fondurile ecologice, chiar recent un fost mare șef de la Piscicultură a fost condamnat în baza sesizărilor noastre la 10 ani de închisoare.

Sunt singurul candidat care are hotărârea să schimbe modul de acțiune al primarului.

Planul meu este să atrag bani în Chișinău pentru a finanța investițiile. Prioritare, în prima perioadă, vor fi investițiile care vor aduce pentru Chișinău și chișinăuieni profit, slujbe bine plătite și dezvoltare. Dacă nu acționăm repede, Chișinăul se ruinează și moare. Dar dacă facem ce trebuie, Chișinăul va renaște și va deveni o splendidă capitală europeană.

II. Dreptate pentru Chișinău

Din prima zi de lucru în calitate de primar voi declanșa măsuri ferme pentru a face dreptate Chișinăului și chișinăuienilor. Având suportul a sute de mii de chișinăuieni, care vor dreptate și o viață mai bună, voi convoca referendumuri și voi trece la orice măsuri legale de luptă.

1. Voi aduce în proprietatea Primăriei Aeroportul Internațional Chișinău. Guvernul marionetă al lui Iurie Leancă a dat o gravă lovitură Chișinăului prin concesionarea aeroportului în interesul lui Ilan Șor și al unor afaceriști ceceni. În Europa aeroporturile sunt în proprietatea orașelor. La cele mai mari aeroporturi din UE, cum ar fi Milano sau Frankfurt-pe-Main, primăriile sunt acționari semnificativi, dar la noi este Guvernul prin Ministerul Economiei. După transferul acțiunilor de la Guvern la Primăria Chișinău, ca reprezentant al noului proprietar, Primăria, voi anula contractul hoțesc de concesiune încheiat de Guvernul Leancă și voi trece la dezvoltarea aeroportului, cu scopul creșterii economiei Chișinăului.
2. Bani încasați de FISC din Chișinău vor fi investiți în Chișinău, nu vor mai fi la dispoziția Guvernului. Voi obține, prin referendum, ca veniturile obținute de Chișinău să rămână la Primărie, pentru dezvoltarea orașului, pentru chișinăuieni. Astfel, în bugetul Chișinăului trebuie să rămână 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice și juridice, TVA și accize, așa cum este acum în UTA Găgăuzia.

3. Voi scoate calea ferată ce întretaie municipiul și o voi înlocui cu bulevarde și străzi europene. La Paris, Londra sau Roma nu sunt căi ferate prin oraș. Terenul pe care se află calea ferată se află în oraș și este corect să aparțină orașului. Voi impune Guvernului să transfere acest teren din domeniul public al statului în domeniul privat al Municipiului Chișinău.
4. Voi scăpa chișinăuienii de plata comisioanelor pentru firma off-shore la fiecare factură pentru plata curentului electric. În prezent, Chișinăul este aprovizionat cu energie electrică de la Centrala Cuciurgan și firma off-shore "Energokapital" își pune comisioane de zeci de milioane de dolari din buzunarele chișinăuienilor. Pentru aceasta voi construi o centrală electrică pe gaze, în cogenerare (150 MW), care să valorifice superior gazele care vor fi aduse pe noua conductă Iași–Ungheni–Chișinău, pentru a ieftini energia electrică și agentul termic.

III. Municipiul Chișinău: o privire de ansamblu din zborul șoimului

Cu peste 820 000 locuitori inclusiv suburbiile, Chișinăul este mai mare decât jumătate din capitalele Europei și orice plan strategic pentru dezvoltarea orașului trebuie să fie făcut după chipul și asemănarea metropolelor europene.

Complexitatea municipiului este foarte mare. Chișinăul cuprinde 18 suburbii și 5 sectoare, existând împreună sate, comune și orașe. Cu toate acestea, strategia de dezvoltare trebuie să fie unitară și să aibă ca obiectiv uniformizarea gradului de dezvoltare a infrastructurii și a urbanizării. Privesc Chișinăul ca pe un ansamblu unitar, nicidecum ca pe un șir de localități diferite; Voi avea ca obiectiv atingerea aceluiași grad de dezvoltare și a aceluiași confort urban pentru toate zonele municipiului.

Peste 100 de mii de firme își au sediul aici, adică peste 56% din agenții economici din republică; 55% din volumul producției industriale din Republica Moldova se realizează aici (aproape 30 miliarde lei); 73% din vânzările cu amănuntul se fac aici (aproape 40 miliarde lei).

Cu aproape 350 000 salariați, Chișinăul reprezintă 48% din totalul angajaților din republică; Chișinăul este, deci, principalul centru economic al republicii, mai bine de jumătate din Produsul Intern Brut al Republicii Moldova fiind realizat în capitală.

Motorul dezvoltării orașului trebuie să fie creșterea economiei locale, creșterea firmelor locale și creșterea salariilor angajaților de aici. Tocmai de aceea, prioritatea zero a primarului Valeriu Munteanu va fi asigurarea condițiilor de dezvoltare a afacerilor în Chișinău.

Vom produce aici mai mulți bani, vom avea un oraș bogat care va fi locuit de cetățeni prosperi.

56% din populație este inactivă economic, deși trei sferturi din populație are vârsta de 15-56 ani în cazul femeilor, respectiv 15-62 ani în cazul bărbaților. Dacă vom crește economia din Chișinău, numărul salariaților și a celor activi economic va crește: vom atrage încă 10% din populație în circuitul economic prin crearea de locuri de muncă noi și bine plătite, cu predilecție în firme private.

Salariul mediu pe municipiu este astăzi sub 300 de Euro, datorită lipsei investițiilor în companii care produc mărfuri și servicii cu valoare adăugată mare. Primarul Valeriu Munteanu va construi un parc tehnologic pentru companii din industria de IT și comunicații și unul industrial, pentru a atrage în municipiu noi investiții, care să aducă cu ele locuri de muncă mult mai bine plătite.

Aceste parcuri vor fi realizate în noua Zonă Metropolitană pe care în calitate de primar intenționez s-o creez în jurul Chișinăului.

37% din banii chișinăuienilor se cheltuie pentru cumpărarea de alimente iar peste 17% pentru întreținerea locuinței. Aceste valori sunt prea mari și obligă majoritatea locuitorilor la supraviețuire și nu le permite dezvoltarea personală.

Primarul Valeriu Munteanu vrea să scadă procentajul cheltuielilor familiale pentru alimente și întreținere și să îi ajute pe oameni să cheltuie mai mult pentru proiecte personale. Pentru aceasta, voi aduce în oraș noi rețele de magazine pentru a scădea prețurile alimentelor și voi construi în oraș o nouă centrală electrică în cogenerare, cu capacitatea de 150 MW, având drept combustibil gazele românești care vor fi aduse prin conducta Iași–Ungheni–Chișinău. Obiectivul construcției noii centrale este producerea energiei electrice și a căldurii mai ieftine pentru populație, având ca rezultat scăderea costului facturilor plătite de chișinăuieni, din care o parte importantă se duce în prezent în conturile unei firme off-shore.

Aproape jumătate din populația ocupată are pregătire superioară, deci are nevoie și de hrană culturală, de aceea o altă prioritate a mandatului primarului Valeriu Munteanu va fi redarea efervescentei și grandorii culturale a Chișinăului, așa cum merită locuitorii unei capitale europene.

Numărul de studenți din oraș a scăzut cu o treime față de anul 2010, de la 96 000 studenți la 66 000. Acest lucru este inacceptabil pentru o capitală europeană. Chișinăul trebuie să își câștige statutul de putere educațională europeană. Universitățile noastre trebuie sprijinite să evolueze iar populația universitară trebuie să crească. Studenții aduc bani în oraș. La Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca din România sunt 5000 de studenți străini. Universitățile britanice contribuie în fiecare an cu 20 miliarde lire sterline la PIB-ul Marii Britanii. Primarul Valeriu Munteanu va sprijini industriile noi, moderne care să ajute universitățile să își crească numărul de studenți și care să antreneze în învățământul terțiar cât mai mulți dintre tinerii talentați ai orașului.

Avem 16 teatre și 11 muzee. La muzee numărul de vizitatori s-a redus la aproape jumătate în ultimii 8 ani, de la 600.000 la 380.000 anual. Muzeele trebuie ajutate să devină mai atractive, mai ales pentru copii și tineri, prin modernizarea lor, creșterea caracterului interactiv, prin organizarea de expoziții itinerante din alte muzee europene și prin regândirea traseelor. Primarul Valeriu Munteanu va aduce expoziții itinerante din marile muzee ale lumii occidentale și, mai ales, din România, pentru a crește "consumul cultural " în oraș.

În strânsă colaborare cu instituțiile de cultură și cu uniunile de creație, voi organiza festivaluri de teatru, operă, balet, congrese literare, artistice, și din alte domenii ale artei, științei și culturii. Toate acestea aduc bani și locuri de muncă în oraș și totodată cresc prestigiul internațional al Chișinăului. În Berlin, capitala Germaniei, sunt zilnic 5000 evenimente și spectacole culturale, mai mici sau mai mari.

16% din locuințele din suburbii nu sunt conectate la apeducte și canalizare. Primarul Valeriu Munteanu va realiza branșarea tuturor locuințelor individuale din Municipiul Chișinău la aceste utilități.

Voi extinde spre suburbii rețeaua transportului public și voi impune asigurarea unui orar prelungit de funcționare pentru a garanta posibilitatea locuitorilor din suburbii să aibă acces facil spre zona urbană a municipiului.

18% din străzile din oraș nu au îmbrăcăminte rigidă iar 40% nu sunt modernizate sau reparate. Primarul Valeriu Munteanu va asfalta toate străzile orașului și le va repara pe toate cele afectate.

Sub 30% din capacitatea de cazare a industriei hoteliere a fost ocupată de către turiști, cel mai mic procent din capitalele europene. Turismul trebuie să crească și să aducă bani și dezvoltare. Primarul Valeriu Munteanu va întocmi o strategie de creștere a numărului de turiști în ritm rapid: se vor crea festivaluri și expoziții cu impact republican, se vor pune în valoare circuitele turistice, se va înființa inclusiv o linie de autobuz turistic, va exista un buget de promovare turistică finanțat atât de Primărie cât și de agenții economici. Deși cei mai mulți turiști de peste graniță vin din România, numărul acestora se poate ușor dubla numai prin oferirea de pachete turistice de week-end.

18.000 de firme din Chișinău au avut pierderi și numai 14 000 au avut profit. E clar că economia nu merge prea bine. Primarul Valeriu Munteanu va avea un proiect multianual de investiții publice de 2 miliarde Euro pe 5 ani care va stimula creșterea economică și va readuce firmele din oraș pe profit.

IV. Chișinăul are nevoie de un primar cu viziune

Ceea ce lipsește Chișinăului este viziunea. O viziune puternică, despre o capitală europeană, racordată la lumea civilizată a secolului în care trăim. Modelele noastre de dezvoltare trebuie să fie Parisul, Londra, Berlinul, Bucureștiul.

Preocupările și statura publică ale primarului Chișinăului trebuie să fie cele ale unui primar european, nu ale unei slugi de pe moșia oligarhului. În centrul viziunii despre oraș se află cetățenii, cei care ne votează și cei pentru care trebuie să reclădim orașul.

Principiile care conduc capitalele europene vor fi și obiectivele mandatului meu:

1. Servicii publice de calitate, pe care administrația să le controleze tehnic nu politic.
2. Marile obiective ale infrastructurii de transport, de exemplu Aeroportul, ale infrastructurii energetice, cum ar fi Termoelectrica, sau de infrastructură socială trebuie să aparțină, în întregime sau parțial, Consiliului Municipal.
3. Politica locală trebuie să urmeze o strategie de dezvoltare, nicidecum una de câmpire "pe ici, pe colo".
4. Un oraș mare precum Chișinăul, de aproape un milion de locuitori, trebuie să aibă o zonă metropolitană pe măsură.
5. Consiliul Local trebuie să primească cea mai mare parte din banii încasați din taxe și impozite pe teritoriul Municipiului. În prezent Guvernul încalcă principiile europene ale autonomiei financiare locale și își oprește pentru sine cea mai mare parte din banii pe care îi încasează de la chișinăuieni.
6. Primarul trebuie să conducă poliția locală. Chișinău este singura capitală europeană fără poliție locală. Această instituție va trebui înființată neapărat.

Eu vă propun, de fapt, o revoluție la care dimensiunea Chișinăului ne dă dreptul. Aici locuiesc o treime din cetățenii Republicii Moldova și aici se concentrează jumătate din economia republicii, de aceea noi avem dreptul și datoria să schimbăm modul de a face administrația publică din statul nostru.

Cum vom face asta? Vom cere referendum pentru marile teme:

- Înființarea Poliției locale în subordinea Primarului;
- Înființarea zonei metropolitane Chișinău;
- Veniturile obținute de Chișinău să rămână pentru chișinăuieni, așa cum este în UTA Găgăuzia;
- Aducerea Aeroportul Internațional Chișinău în subordinea Primăriei, dar și alte mari obiective ale infrastructurii energetice – Termoelectrica.

Noi vom schimba cursul istoriei:

- Vom demara un program de dezvoltare integrată a orașului, cu investiții publice de 2 miliarde de Euro în infrastructură modernă, și vom aduce investiții străine de minim 1 miliard de Euro în următorii cinci ani. Primul pas pentru atragerea de finanțări este reforma fiscală (veniturile obținute de Chișinău să rămână pentru chișinăuieni), apoi obținerea de rating pentru Chișinău din partea marilor agenții internaționale de rating: Fitch, Moody's, Standard&Poor's și Nomura. După obținerea ratingului vom emite obligațiuni de 1 miliard de Euro pe bursele mari, de la Londra și Frankfurt, bani cu care vom reface și moderniza infrastructura de transport și energetică.
- Vom face, cu asistență europeană, japoneză (JICA) un master-plan al orașului.
- Vom avea, după patru ani, cel puțin două noi hypermarket-uri mari în zona noastră metropolitană.
- Vom avea cel puțin două noi magazine de tip hypermarket din categoria bricolaj.
- În patru ani, vom asfalta toate străzile principale din municipiu și vom asigura alimentarea cu apă și canalizare pentru fiecare locuință.
- Vom construi o centrală electrică pe gaze (150 MW), care să valorifice superior gazele care vor fi aduse pe noua conductă Iași-Ungheni-Chișinău.
- Vom finaliza ecologizarea cursului râului Bâc și vom amenaja aici un spațiu urban regenerat, integrat, care să ofere chișinăuienilor o alternativă: un loc unde să se odihnească și să se bucure de natura din inima orașului.
- Vom construi, în cel mult doi ani, un parc industrial și unul tehnologic pe care să-l populăm cu companii internaționale;
- Vom propune Bucureștiului pentru semestrul I 2019, atunci când România va deține președinția UE, și Timișoarei, pentru anul când va fi capitală culturală europeană, parteneriate speciale cu Chișinăul, în care orașele din România să promoveze capitala noastră pentru a câștiga expunere internațională și mai ales vizibilitate pentru investitori.

V. Prioritățile lui Valeriu Munteanu

1. Prioritatea primordială va fi dezvoltarea economică, crearea condițiilor pentru prosperitatea noastră a tuturor:
  - Diversificarea economiei;
  - Creșterea ponderii "produselor inteligente";
  - Locuri de muncă bine plătite pentru oameni bine calificați.
2. O strategie integrată de dezvoltare urbană – Chișinău 2025, capitală europeană, inclusiv înființarea Zonei metropolitane Chișinău.
3. Finanțarea dezvoltării – în bugetul Chișinăului trebuie să rămână 100% din impozitul pe venit al persoanelor fizice și juridice, TVA și accize, așa cum este acum în UTA Găgăuzia.

4. Înființarea de parcuri industriale și tehnologice pentru aducerea de investiții și crearea de locuri de muncă bine plătite.
5. Construcția unei noi centrale electrice pe gaze, în cogenerare, de 150 Mw.
6. Ecologizarea râului Bâc și transformarea albiei acestuia în zona de regenerare urbană cu destinație publică, promenadă și petrecere a timpului liber.
7. Scoaterea căii ferate din oraș, transformarea zonei respective în coloana vertebrală a noului plan de transport al municipiului.
8. Transformarea Chișinăului într-o veritabilă capitală europeană a culturii.
9. Aducerea în proprietatea Primăriei a Aeroportului Internațional Chișinău.
10. Nicio stradă neasfaltată, nicio locuință fără apă curentă, canalizare, gaz și electricitate.

VI. Împreună pentru chișinăuieni

Urbanism

- Adoptarea unui Plan Urbanistic General (PUG) de concepție modernă, europeană.
- Definirea și cultivarea spațiului public.
- Punerea în valoare a clădirilor istorice și de patrimoniu.
- Refacerea fațadelor clădirilor publice.
- Iluminatul arhitectural al clădirilor publice.
- Revitalizarea centrului istoric, spațiu pietonal, inimă a orașului.
- Creșterea ponderii spațiilor verzi și amenajarea acestora după reguli moderne de peisagistică.

Infrastructura stradală și edilitară

- Un nou plan general de dezvoltare a transportului urban.
- Definirea magistrelor de transport.
- Introducerea unui sistem centralizat de management al transportului public, de comandă și control al traficului urban PTM-UTC (Public Transport Management – Urban Traffic Control), cu semafoare în val de verde și automate de semnalizare integrate pentru marile intersecții.
- Reabilitarea sistemelor de transport a energiei termice, automatizarea controlului acestora, creșterea producției de energie termică prin construirea unei noi centrale electrice în co-generare de 150MW în noua Zonă Metropolitană a orașului.
- Amenajarea a 250.000 locuri de parcare.

Dimensiunea culturală și de patrimoniu

- Redarea spațiului public a clădirilor industriale abandonate: aici se vor amenaja cafenele, biblioteci, mici ateliere și spații comerciale.
- Amenajarea unui grup statuar central cu tema "Unirea din 1918 – redarea identității naționale".
- Refacerea tuturor bibliotecilor publice.
- Transformarea, prin investiții private, a cinematografelor abandonate în hub-uri culturale de cartier.
- Demararea programului: "O oră pe săptămână la obiectivele culturale din oraș pentru fiecare elev".

- Înființarea unui festival anual de teatru cu participare internațională, și alte manifestări cultural/artistice internaționale.
- Refacerea tuturor clădirilor istorice și de patrimoniu, precum și a tuturor monumentelor legate de identitatea națională.
- Programul "Chișinău – orașul limbii române" pentru redarea cetățenilor efervescenței culturale a anilor '90.

Economie – buget

- Un program structurat de investiții publice în infrastructură, energie și parcuri industriale/tehnologice.
- Întocmirea unui Master Plan de dezvoltare pe o perioadă medie și lungă (10–25 ani).
- Vom dubla, în 5 ani, veniturile bugetare ale Chișinăului, ca efect de bază al investițiilor atrase și a capitalului obținut din impozitele colectate din Chișinău și rămase în Chișinău ca urmare a modificării legii de finanțare a municipiului.
- Alocarea banilor după ierarhia efectelor induse de fiecare proiect de investiții.
- Emiterea obligațiunilor municipale în valoare de 1 miliard de Euro pentru investiții.
- Atragerea finanțărilor de la instituțiile internaționale financiare (în special cele europene) precum și de la bănci private în valoare de 300–500 milioane de Euro.
- Înființarea Zonei Metropolitane, care ne va permite construirea unui parc industrial de 100 ha și al unuia tehnologic de 10 ha, unde să atragem firme din sectorul producțiilor care să creeze locuri de muncă bine plătite.
- Înființarea a două parcuri de retail, unde vom aduce cel puțin două noi hyper-market-uri, rețele de magazine de bricolaj, de magazine specializate de mobilier etc.

Împreună scăpăm de binomul trădător!

Împreună construim un Chișinău de care să fim mândri!

Împreună facem istorie!